

מספרים - גילאי 5

מה מלמדים

- **שיר המספרים:** בגן חובה אנו מצפים שהילדים יכירו את שיר המספרים עד 20 הרבה מהילדים יודעים לספור גם יותר מזה אפילו עד 100 הם גם יודעים לחבר או לחסר בלי שלימדו אותם בגן, אלא מתוך התבוננות בחיי היום יום. עם זאת חייבים ללמד אותם בדרך של הקנייה מסודרת, כדי לבסס היטב את החומר.
- **הספרות 6-10:** בנוסף ללמידה מסודרת של המספרים 5-10, ההדגשה בגיל הזה, שתוך כדי למידת הכמות- מלמדים גם את הרכבי המספר, לאחר שהילדים יודעים את הרכבי המספר קל יותר להתקדם לתרגילים פשוטים של חיבור וחיסור.
- **הספרה 0** בנוסף בגיל זה נלמד על הסיפורה 0 ומשמעותה.
- ישנם הרבה מושגים חשבוניים שחשוב ללמד בגילאי חובה, כרגע התייחסנו רק לספרות וכמויות. בהזדמנות אחרת אי"ה נרחיב עוד על חשיבה חשבונית ומושגים חשבוניים נוספים.

הקניית הכמות

רעיון לפעילות להקניית הכמות:

המלמד מביא מטריה שחורה גדולה ופוחת אותה הוא מסתובב בחדר ולפי הדקלום, מזמין כל פעם ילד אל מתחת למטריה. למלמד יש מטריה גדולה של מלמדים / יש מספיק מקום לשישה ילדים / מי שלומד יפה ומקשיב היטב / יכנס למטריה ולא ירטב!!! הוא מזמין ילד ועוד ילד וכולם סופרים ביחד ראשון שני שלישי רביעי, חמישי, שישי כמה יש במטריה- שישה ילדים המלמד משאיר שישה ילדים מתחת למטריה ומצייר על הריצפה שלולית גדולה עם טוש לוח. ושוב חוזר על הדקלום בשינוי: בחצר של החיידר יש שלולית גדולה / שישה ילדים יכנסו לתוכה מי שלומד יפה ומקשיב היטב / יכנס עם מגפיים ולא ירטב המלמד מזמין שישה ילדים לעמוד על השלולית וכולם סופרים ביחד... אפשר להחזיר אותם למקום ולהזמין ילדים אחרים כדי שכולם ישתתפו ואפשר לצייר על הריצפה עוד שלולית או עוד מטריה עד שכל ילדי הגן יתחלקו לקבוצות של שישה. כנ"ל אפשר לשחק כשמקנים את הספרה 7 או 8 וכו'...

רעיון לפעילות למספר 6: המלמד מביא ששה סידרי משנה ומסביר לילדים את משמעות הספרים הקדושים שמחולקים ל-6 ספרים.

מה עוד יש לנו 6? נספור 6 אצבעות כדאי כבר לשים לב שיש לנו 5 אצבעות בכל יד וכשסופרים שש, זה יד אחת ועוד אצבע אחת מהיד השניה.

מי זוכר מה היתה המכה השישית בעשר המכות? סופרים את המכות על האצבעות ועוצרים במכה השישית- שחין מי היה הבן השישי של יעקב אבינו- סופרים על האצבעות את שמות בני יעקב ועוצרים בשישי- זבולון. מה היה לזבולון הרבה? אוניות אפשר לצייר 6 אוניות ובכל אחת מהן 6 פריטים שנמצאים בגן. המטרה: לתת לילדים הזדמנות להתבונן סביבם ולראות את החפצים המוכרים מהבחינה הכמותית.

רעיון לפעילות למספר 7:

המספר 7 הוא מספר חשוב ביהדות והשנה- בגלל שמיטה בודאי שוחחו עליו בהזדמנויות רבות. אפשר להרחיב על כל השביעין חביבין ולהזכיר את המספר 7 ביהדות,

- לספור את ימי השבוע
- לספור את שבעת המינים
- להכיר את ספירת העומר

לשיר את השיר הידוע:

על מספר חשוב כמו שבע / מי אינו יודע / שבע שבע מי יודע? / שבע אני יודע!

הקניית הסיפורה

לתת לילדים תחילה דפים מקווקוים עם המספר ולתת להם לעבור על הקוים. להסביר את מבנה הספרה ולתרגל כמו במספרים הקודמים: עם פלסטלינה, קצף גילוח ומקלות ארטיק. (מצורף דף על המספר 4) בגיל הזה חשוב מאד גם לתת דגש על כתיבה נכונה של הספרה ולכן ניתן לילדים לכתוב את הספרה בדפים חלקים ובדפי שורות, כדי שיתרגלו כתיבת ספרות.

הרכבי המספר

בגיל חובה, תוך כדי הכרת המספרים נלמד גם את הרכבי המספר כבסיס לתרגילי חשבון בעתיד.

דוגמא לפעילות: נזמין 5 ילדים כשהמלמד מוחא כף הם מתחלקם ל2 קבוצות

בצד אחד 2 ילדים בצד השני 3 ילדים, המספר 5 מורכב מ-2 ועוד 3

מנסים שוב להתחלק מה קיבלנו הפעם? 4 ילדים בצד אחד וילד אחד בצד השני 4 ו-1 הם ביחד 5...

כך נדגים בעזרת הילדים גם הרכבים למספרים אחרים שנלמדו. נשים לב להציג להם אפשרויות שונות לאותו מספר.

בפעילות זו הילדים ילמדו שהכמות נשארה אותו דבר גם כשהיא מורכבת משתי קבוצות!

משחק נוסף:

לוקחים קבוצה של משחקים שיש בהם 2 צבעים (כמו 6 פיסות לגו) סופרים שיש בסך הכל 6 ומבקשים מהילדים לסדר

בקבוצות. יש 3 אדומים ו3 צהובים או יש 4 גדולים ו2 קטנים וכדו' - תמיד מתמללים מה קיבלנו, 4-12 וביחד יש לנו 6...

עוד משחק:

לוקחים חלקי משחק למשל 8 חלקי קליקס. זורקים אותם על השולחן. כמה נפלו ישר וכמה הפוך?

שוב מכירים את ההרכבים... 4 הפוכים או 4 ישרים או 5 הפוכים ו3 ישרים וכן הלאה. חשוב מאד לתמלל כל פעם מה קיבלנו.

ככל שנתרגל יותר הרכבים של מספר ייקל על הילדים להבין בעתיד תרגילי חיבור.

הסיפורה 0

סיפור מגמתי להבנת משמעות ה-0:

לקראת טו בשבט קנתה אמא פירות שונים בחנות. היא קנתה תמרים וזיתים ואגוזים ושקדים ורימון ותפוחים ותפוזים... שפע

של פירות (הילדים יכולים להוסיף בהתלהבות עוד שמות של פירות שאמא קנתה) לאמא יש שישה ילדים. היא חילקה

לכל אחד צלחת עם פירות מוישי רצה עוד שקדים ויענקי רצה עוד תפוחים וכולם רצו עוד ועוד ואמא הטובה נתנה לכולם

באהבה. ומה קרה בסוף? כולם אכלו והצלחת של אמא נשארה ריקה!

מי יודע כמה פירות היו לאמא? 0 אפס! אפס זה כלום. לאמא לא נשאר שום דבר!

אבל אל תדאגו הילדים של אמא מאוד אוהבים אותה ומכבדים אותה וכל אחד דאג שיהיה גם לאמא לטעום מכל הפירות.

כולם ברכו ואכלו ונהנו והודו לה' על הפירות הטעימים שברא לנו בעולם. ואחרי שהסעודה הסתיימה מה אתם חושבים? כמה

פירות נשארו על השולחן? 0-אפס- לא נשאר כלום! השולחן היה ריק!

נשים לב מה אפס בסביבה שלנו?

בכיתה שלנו אין תינוקים. שום תינוק כל התינוקים במעון ולנו בגן יש אפס תינוקים

בכיתה שלנו לכולם יש פאות וכיפה על הראש יש 25 ילדים עם כיפה ואפס ילדים עם קוקו.

בכיתה שלנו יש רק ילדים ומלמד אין כאן אמהות יש אפס אמהות..

כשמוישי חילק את הממתק של היוםולדת שלו לכל הילדים הוא הביא בדיוק 25 לכולם. כמה נשאר לו בתיק? אפס- מה

אומר לנו האפס? אין לי כלום! אני עיגול ריק, לא נשאר לי שום דבר.

מרכז למידה חשבוני:

חשוב מאד שיהיה בגן/כיתה מרכז למידה חשבוני באופן קבוע על הקיר. המצאותם של המספרים בגובה הילדים ומול

עיניהם חושפת אותם להכיר את המספרים גם אם עדיין לא נלמדו. לכן נתלה במרכז החשבוני את רצף המספרים עד 20.

רצוי מאד גם לתלות את לוח המאה. ילדים חכמים יכולים לקלוט גם את המספר הדו ספרתי עם תיווך קל של המלמד.

מצורפים כרטיסי מספרים וכמויות למרכז חשבוני פעיל.

משחקים מצורפים:

משחק מלחמות

מהלך המשחק: מחלקים את הערימה שווה בשווה בין 2 משתתפים. בכל תור שני המשתתפים מוציאים כרטיס, הילד

שבכרטיסו כמות גדולה יותר- מקבל את שני הכרטיסים. אם בשני הכרטיסים הכמות זהה- מוציאים כרטיס נוסף ובודקים,

הילד שבכרטיסו הכמות בגדולה יותר- יקבל את כל ארבעת הכרטיסים...

שימו לב: סלסלת הפירות היא ג'וקר- מנצחת את כל הכרטיסים (יש שם הכי הרבה פירות...)

משחק מסלול

הכנת המשחק: את לוח המשחק רצוי מאד להדפיס בף A3. רצוי לניילן אותו. יש צורך בקובייה ובחיילי משחק.

גוזרים את הכרטיסים המצורפים ומניחים את כל הכרטיסים בערימה הפוכה על הלוח במקום המיועד לכרטיסי מספר.

מהלך המשחק: מניחים את החיילים במקום המיועד ליד המספר 1. בכל תור, כל משתתף זורק את הקובייה ומתקדם

בהתאם למה שמראה הקובייה. כשמגיעים לעיגול לבן- מוציאים כרטיס מהערימה. יצא לנו כרטיס מספר עם פרצוף שמח?

מתקדמים לפי הכמות שבכרטיס. יצא לנו כרטיס מספר עם פרצוף עצוב? חוזרים אחורה לפי הכמות שמראה הכרטיס...

המנצח- מי שהגיע ראשון למספר 100...